

1.1 АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

1.1.1. Географске и административне карактеристике

Град Лесковац је на трећем месту по величини територијалне површине коју покрива у Србији. У срцу простране и плодне Лесковачке котлине, дугачке 50 и широке 45 километара, налази се град Лесковац препун најразличитијих географских и туристичких мотива и објеката, који ће привући пажњу и најпробирљивијих посетилаца.

Град Лесковац има 144 насељена места од којих су три, Лесковац, Грделица и Вучје, градског типа, 39 насељених места су подручја са отежаним условима рада у пољопривреди. Ово је град са развијеном текстилном, хемијском, дрвопрерађивачком и прехранбеном индустријом, град роштиља и кулинарских специјалитета. Просечна густина насељености по 1 км² износи 140,69. Град Лесковац заузима површину од 1.025км².

1.1.2. Природни услови и животна средина

Умерено-континентална клима, са просечном годишњом температуром од 11,10°C, падавинама 625.40mm, одређена географском ширином (430 с.г.ш.), надморском висином (210-240 м) и рељефом (повољан размештај висија и низија) утицала је да одувек ово подручје буде погодно за живот и основне привредне активности. Највећа река лесковачког краја је Јужна Морава у коју се уливају Власина, која захвата воду из Власинског језера и протиче кроз Црну Траву и Власотинце; Ветерница, која протиче кроз Лесковац; Јабланица која извире подно Гољака и протиче кроз Медвеђу и Лебане; Пуста река, која креће са планине Радан, напуни Брестовачко језеро и протиче кроз Бојник. Вучјанка, која креће са планине Кукавице, протиче кроз Вучје и улива се у Ветерницу. У Лесковачком крају познате су и Козарачка река, Предејанска, Копашничка и Сушица. Град је окружен са три вештачка језера: Власинско, Барје, Брестовачко. У зависности од конфигурације терена подземне воде се налазе на дубини од 2,9 до 100 м, са тенденцијом пораста. Природна богатства лесковачког краја погодују великој разноврсности биљног и животињског света. Најраспрострањеније врсте животиња су: срндаћи, дивље свиње, зечеви, јаребице и фазани, док је код биљака приметно веома разнолико присуство лековитих и других корисних биљака. Лесковачки крај поседује преко 50 ретких (углавном лековитих) биљака, као и ендемских и реликтних врста.

Према попису пољопривреде под шумом је 27.767 ha. Учешће површина под шумом у укупној површини града износи 27,09%. Према изворима Општине и региони у Републици Србији из 2015. године пошумљено у 2014. године износи 35,88 ha, пошумљено у шуми лишћарима 7.99 ha, четинарима 0.5 ha, изван шуме лишћарима 19,14 ha, четинарима 13,96 ha. Посечена је дрвена маса 44.695 м3.

У области дрвне индустрије доминира производња финалних производа (производа од масивног дрвета, школски, предшколски, и канцеларијски намештај, грађевинска столарија, комадни намештај, тапацирани намештај, фурнир, палете, брикет).

Укупан број предузећа и предузетничких радњи дрвне индустрије је 72 и у њима, према средњој месечној вредности за 2012. шдину ради 547 радника.

Земље у које се највише извози дрвне грађе и намештаја од дрвета су Италија и Немачка, а затим следе Грчка,

Шпанија, Шведска, Русија.

СТАЊЕ И ТРЕНДОВИ У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

1.1.3. Демографске карактеристике и трендови

Према званичним подацима последњег пописа 2011. године, на територији нашег града живи 144.206 становника, што је за 12.046 мање у односу на попис 2002. год. Негативни природни прираштај износи -6,7 на 1000 становника.

Миграција, односно изузетно изражено исељавање из региона (посебно младих) је велики проблем града, иако се наставља вишедеценијски тренд присутан на нивоу целе Србије: миграције из села ка граду.

Степен образовања становништва града, као и структура стручне понуде је неповољнија него у Републици Србији, а далеко заостаје и за потребама развоја града.

Од укупног броја становништва на територији града Лесковца, 49,67% су мушкарци, 50,33% су жене. Просечна старост становништва износи 42,1 година. Учешће пољопривредног становништва у односу на укупно износи 54,73 %.

1.1.4. Диверзификација руралне економије

Према извору података Општине и региони у Републици Србији, 2013. године, од укупног броја становника по методологији ЕУ стопа незапослености је 23,32%, по методологији НСЗ 38.35%, број незапослених мушкараца у 2013. години први пут био је већи од броја незапослених жена. По истом извору стопа запослености у децембру 2013. године по методологији РСЗ је 25,97%. Град Лесковац је при дну лествице по стопи запослености у републици Србији.

Учешће пољопривреде у привредној структури није задовољавајући и треба радити на унапређењу пољопривредне производње. На територији Града налази се једна кванташка пијаца, шест зелених пијаца (четири су у самом Граду, једна у Грделици и једна у Вучју) и две сточне пијаце (једна је на периферији Града, док се друга налази у селу Грделица, у непосредној близини Рупске реке). У оквиру прехрамбене индустрије, на територији града Лесковца најзаступљенија је производња и прерада воћа, поврћа и меса. Укупан број предузећа и предузетника ове производне гране је 116.

Економски активно становништво чини 41,24%, од чега 26,53% обавља занимање, а 14,71% су незапослени. Процент економски неактивног становништва у односу на укупан број становништва је доста већи од економски активног становништва и износи

84.730 становника, односно 58,76%.

Највећи проценат чине пензионери са 21,57%, док су на другом месту деца млађа од 15 година са 14,57%. Од укупног броја становника 54,73% становника бави се пољопривредом.

Број предузећа по делатностима и величини 2013.								
Назив сектора	Број предузећа				Удео у укупном броју предузећа истог сектора (%)			Удео у укупном броју предузећа (%)
	Мала	Средња	Велика	Укупно	Мала	Средња	Велика	
Сектор А - Пољоприведа, шумарство и рибарство (Области: 01,02,03)	24	1	1	26	92.31	3.85	3.85	
Сектор Б - Рударство (Области: 05,06,07,08,09)	0	0	0	0	0	0	0	0
СЕКТОР Ц- Прерађивачка индустрија (Области: 0, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33)	249	45	8	302	82,45	14.90	2.65	
СЕКТОР Д - Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром (Област: 35)	6	1	0	7	85.71	14.29	0	0
СЕКТОР Е - Снабдевање водом и управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности (Област: 36,37,38,39)	4	4	1	9	44.44	44.44	11.11	
СЕКТОР Ф- Грађевинарство (Област: 41,42,43)	68	8	0	76	89.47	10.53	0	

СЕКТОР Г - Трговина на велико и мало и поправка моторних возила 266 (Област: 45,46,47)	266	46	3	315	84.44	14.60	0.95	
СЕКТОР Х - Саобраћај и складиштење (Област: 49,50,51,52,53)	69	7	0	76	90.79	9.21	0	0
СЕКТОР И- Услуге смештаја и исхране (Област: 55,56)	12	2	0	14	85.71	14.29	0	0
СЕКТОР Ј - Информисање и Комуникације (Област: 58, 59, 60, 61, 62, 63)	15	1	0	16	93.75	6.25	0	0
СЕКТОР К –Финансијске делатности и делатности осигурања (Област: 64,65,66)	5	0	0	5	100	0	0	0
СЕКТОР Л - Пословање некретнинама (Област: 68)	3	0	0	3	100	0	0	0
СЕКТОР М - Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (Област: 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75)	51	1	0	52	98.08	1.92	0	0
СЕКТОР Н - Административне и помоћне услужне делатности (Област: 77, 78, 79, 80, 81, 82)	25	1	0	26	96.15	3.85	0	0
СЕКТОР О - Државна управа и обавезно социјално осигурање (Област: 84) - Нема података	0	0	0	0	0	0	0	0

СЕКТОР П- Образовање (Област: 85)	18	0	0	18	100	0	0	0
СЕКТОР Q - Здравствена и социјална заштита (Област: 86,87,88)	0	1	0	1	0	1000	0	0
СЕКТОР P - Уметност, забава и рекреација (Област: 90,91,92,93)	2	2	0	4	50	50.00	0	0
СЕКТОР С -Остале услужне делатности (Област: 94,95,96)	7	0	0	7	100	0	0	0
СЕКТОР Т -Делатности домаћинства као послодавца, Делатности домаћинства која производе робу и услуге за сопствене потребе (Област: 97,98) - Нема података	0	0	0	0	0	0	0	0
СЕКТОР У- Делатности екстериторијалн их организација и тела (Област: 99) - Нема података	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО:	824	120	13	957	86.12	12.53	1.35	/

Извор АПР

Лесковац је једини град у Србији који има два међународно призната прехранбена брэнда "Лесковачко роштиљ месо" и "Лесковачки домаћи ајвар". У току је брэндирање и трећег производа "Лесковачка домаћа спржа".

У свом окружењу Лесковац има здраву и чисту природу, тако да је веома примамљив за посетиоце који желе да га на тај начин упознају. Ту се налазе реке, језера, излетишта, ловишта и бање. Такође има и веома богату историју и нуди посете историјским знаменитостима, споменицима културе и византским градовима из далеке историје.

Пашина чесма, представља најпосећеније и најперспективније излетиште лесковчана. Налази се 10 km од Лесковца. Положај, конфигурација терена и богатство четинарском и храстовом шумом на 86 ha, чини излетиште атрактивним за спорт, рекреацију и ловни туризам.

На јужној страни од Лесковца простира се планина Кукавица, између две река Јужне Мораве и Ветернице, са врхом Влаином од 1.442 метара надморске висине. Од Лесковца је удаљена 16 km. Кукавица је идеално место за сеоски туризам и располаже природним условима за развој планинског и ловног туризма,

обзиром на богатство ловне дивљачи, од којих су најзначајније дивље свиње и срнећа дивљач.

Од најзначајних културно историјских наслеђа града су Хидроелектрана Вучје чија градња је почела конструисањем канала 1902-1903. године, који воду доводи изнад електране. Природна лепота изградњом канала није нарушена, шта више са његових обода пружа се прелеп поглед на водопаде, камене литице и на кањон реке Вучјанке. Најстарији далековод у Србији дужине 17 километара је повезивао хидроелектрану и град Лесковац, са којим су власници електране имали уговор о осветљавању.

Скобаљић град се налази на врху стеновитог гребена планине Кукавице на левој обали кањона реке Вучјанке, за културно добро проглашен је 1986. године. Захвата површину од 2 ha. На овом простору пронађени су фрагменти грнчарије из периода VI века п.н.е. у слоју рушења зида грађеног од камена повезаног блатом. Слој је датован републиканским денаром из 100. године п.н.е. То су остаци тврђаве из предримског времена. Млађа фаза утврђења потиче из рановизантијског времена из VI века. Сачувани су делови бедема грађени од камена и малтера. Овај бедем је оштећен - пресечен бедемом с краја XIV и прве половине XV века.

Спомен парк меморијални комплекс на источној падини Хисара изграђен је 1971. године по идејном решењу архитекте, Богдана Богдановића.

Археолошки локалитет Хисар у Лесковцу налази се, на међи плодних долина река Јабланице и Ветернице, на надморској висини од 310m. Захваљујући повољном стратегијском положају, с једне стране, и благим падинама усред плодне лесковачке котлине, с друге стране, насељаван је од праисторије па до данас. Откривен је велики број архитектонских и других објеката, мноштво керамичког материјала, новца и велики број археолошких предмета од метала, стакла, кости и камена који документују живот дуг седам миленијума на Хисару- односно у Лесковцу. Остаци најстаријих насеља потичу из средњег и млађег неолита. Хисар је насељаван и током свих периода металног доба: бакарног средњег бронзаног доба и гвозденог доба. Откривани су остаци утврђења из касноантичког доба - IV век н.е. и рановизантијског доба - VI век н.е, као и српског средњег века и турског

периода. Поред насеља и утврђења откривени су и делови некропола из рановизантијског доба и српског средњег века - XII-XIII век.

Шездесетих година прошлог века од старих заната били су развијени воскарски, лицидерски, сарачки, грнчарски и ужарски.

Календар манифестација руралне средине

Од постојећих манифестација на територији града које се везују искључиво за руралну средину и село и последњих година су по посећености превазишле локалне оквире, треба поменути:

- ПИХТИЈАДА у селу Грабовница која се одржава у јануару;
- ДАНИ ПОВРТАРА у селу Номаница, која се одржава у септембру;
- РЕГИОНАЛНА ИЗЛОЖБА КРАВА И ЈУНИЦА, у Лесковцу, која се одржава у септембру;
- ДАНИ МЕДА у Лесковцу, која се одржава у октобру;
- ЛЕСКОВАЧКИ АЈВАР у Лесковцу, у октобру;

У 2016. години град је преко Агенције за локални економски развој организовао манифестације:

- ДАНИ ЈАГОДЕ у селу Душанову, у јуну;
- ДАНИ ВИШЊЕ у селу Липовица, у јулу;
- ДАНИ КРУШКЕ у Вучју, у августу;
- ДАНИ ПАПРИКЕ у селу Локошница у септембру;
- ДАНИ КРОМПИРА у селу Печењевце у децембру.

1.1.5. Рурална инфраструктура

Град Лесковац се налази у групи од 25 урбанизованих градова/општина и издваја се по свом специфичном положају, јер се центри Ниш, Лесковац и Врање налазе у јужном делу међународног саобраћајног коридора 10.

У погледу функционално урбаног значаја Лесковац представља једно од 16 функционалних урбаних подручја од државног значаја, где на 2,4% републичког простора живи 3% становништва Републике.

Основни извор за снабдевање водом града Лесковца представља акумулација "Барје" настала преграђивањем реке Ветернице, тридесет km узводно од Лесковца, код истоименог села. Из акумулације "Барје" вода долази до постројења за пречишћавање воде за пиће, које се налази се на 5,5km низводно од бране у селу Горина. Укупан капацитет постројења износи

840 l/3, а његова реализација је са две технолошке линије од 420 l/3. Висински положај постројења је одређен тако да се вода гравитационо допрема до резервоара 25.000 m³ на Рударској коси у близини Лесковца, а успут се водом снабдева подручје двадесетак насеља.

Индустријски и демографски развој Лесковца намећу је потребу изградње савремене канализационе мреже. Због конфигурације терена на ком се налази град, одвод отпадних вода у Лесковцу представља специфичан проблем. У циљу унапређења животне средине и заштите здравља наших грађана, граду Лесковцу одобрен је пројекат изградње постројења за пречишћавање отпадних вода. Постројење ће моћи да преради 800 литара отпадних вода у секунди а крајњи рок за изградњу све три фазе је 2016. година. У циљу заштите отпадних и површинских вода утврђена су 3 степена приоритета заштите и то: високи, средњи и ниски.

Електроенергетска инфраструктура

Основно разводно постројење за напајање Лесковца и околине представља ТС 400/220/110кВ "Лесковац 2", путем 110кВ ДВ. Са електроенергетским системом Србије Лесковац је повезан преко следећих далеководова и то: 1. 400 кВ ДВ (ТС "Ниш 2" - ТС "Лесковац 2") 2. 220кВ ДВ (ТС "Ниш 2" - ТС "Лесковац 2") и 3. 110кВ ДВ (ТС "Ниш 2" - ТС "Лесковац 4"), (ТС "Лесковац 4" - ТС "Лесковац 2"), (ТС "Лесковац 2 - ТС "Врла 3") и (ТС "Лесковац 2" - ЕВП Грделица - ТС "Врла 3").

Стање у фиксној телекомуникационој мрежи се по квалитету у претплатничкој мрежи може оценити као релативно задовољавајуће када је у питању пренос говорног сигнала. Услугу фиксне телефоније у Лесковцу пружају следеће фирме Телеком Србија, СББ и Орион телеком.

Услуге мобилне телефоније, интернета и кабловске телевизије у Лесковцу пружају многе фирме тако да је заступљена јака конкуренција која гарантује висок квалитет наведених услуга. Мобилни оператери у Лесковцу су: Вип мобиле д.о.о., Телеком Србија а.д. и Теленор Србија.

Оператери кабловске телевизије су: СББ, Телеком Србија, Коперникус, Орион телеком.

Интернет услуге у Лесковцу пружају све горе наведене

фирме са одличним интернет пакетима који се тренутно нуде у целој Србији.

Град Лесковац са околним општинама је први имао храбрости да почне са практичном применом Националне стратегије управљања отпадом тако што је иницирао потписивање првог међуопштинског споразума који је био увод у формирање првог региона за управљање отпадом у Републици Србији.

Жељковац је прва регионална санитарна депонија у Републици Србији која је изграђена и пуштена у рад а налази се на територији града Лесковца. Од стране Скупштине града Лесковца компанији PORR-WERNER&WEBER је поверена комуналан делатност сакупљања и одвожења комуналног отпада.

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ - СТАЊЕ ПОЉОП. РЕСУРСА

1.1.6. Пољопривредно земљиште

По попису пољопривреде 2012. године, расположиво земљиште за бављење примарном пољопривредном производњом, пољопривредне површине приватних газдинстава износи 48.650ha, док се не користи 6.173ha. Под шумским земљиштем је 10.186ha, остало 1.632ha.

Од ове површине користи се 30.659ha, земљиште је углавном III и IV класе. Под окућницом налази се 231ha, оранице и баште 22.448ha, ливаде и пашњаци 3.814ha, воћњаци 3.435ha, виногради 673ha, расадници 56ha, остало 1ha.

Организовани систем одводњавања на територији града у суштини не постоји.

Од наведене коришћене пољопривредне површине наводњава се само 2.939ha што је веома мало у односу на укупну површину.

Према интерним изворима укупно пољопривредно земљиште на територији града у власништву државе је 6.200ha, мада реално та површина износи око 4.000ha (када се одбију земљишта под објектима, гробља, шуме). Тренутно је у понуди 2.500ha, у закуп приватним лицима и предузетницима дато је 1.500ha. Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп физичким лицима износи око 85% у односу на око 15% правним лицима.

1.1.7. Вишегодишњи засади

Због географских и климатских предиспозиција, које

погодују развоју воћарства и виноградарства, воће и производи од воћа су увек били једна од највећих извозних шанси југа Србије и нашег града.

Као једна од најважнијих грана производње у пољопривреди, воћарство је увек имало велики значај за комплетан економски развој села. У воћарско - виноградарској производњи, потребно је подстицати подизање засада са квалитетнијим и савременијим сортама, са одабиром сортимента прилагођених тражњи страног тржишта.

Површина под засадима воћа је 3.435 ha. Од тога под засадима јабуке је 245 ha, крушке 362 ha, брескве 69 ha, вишње 1.353 ha, шљиве 1.002 ha, ораха 63 ha, лешника 30 ha, осталим дрвенастим врстама 77 ha, док је под засадима малине 173ha, купине 46 ha и осталог бобичастог воћа 5 ha.

Већина пољопривредних произвођача у воћарству и виноградарству бави се полуинтезивном производњом. Највише се наводњавају јабука, крушка, јагода, малина а остало се скоро уопште не наводњавања.

1.1.8. Сточни фонд

На територији града Лесковца постоје одлични природни потенцијали за развој сточарске производње. Под ливадама се налази 4.327 ha, а под пашњацима 8.235 ha. Под крмним биљем је 3.035 ha: мешавина трава 833 ha, кукуруз за силажу 219 ha. Детелина 1.183 ha, луцерка 700 ha, остале крмне легуминозе 80 ha, остало биље које се жање на зелено 15 ha, сточна репа 1 ha, остало коренасто и зељасто крмно биље 3 ha. На пољопривредним газдинствима налази се: 8.193 објеката за смештај кокошака носиља; 10.125 објеката за смештај говеда; 14.660 објеката за смештај свиња; 1.223 објеката за смештај остале стоке.

На територији града налази се "Млекара ДОО" Лесковац која се бави прерадом млека и производњом млечних производа.

Такође се на територији града налази "Месокомбинат-промет ДОО" Лесковац, то је модерна кланична индустрија и прерада регистрована за увоз и извоз меса. Налази се у селу Турековац, десетак километара од града, где се на 8 ha ограђеног земљишта налази кланица са прерадом, пратећи објекти и управна зграда укупне површине 7000м². Капацитет кланице су 90 грла крупне стоке, 300 свиња и 1000 јагњади

дневно, док су капацитети прераде око 151 по смени, зависно од структуре.

По попису пољопривреде из 2012. године 12.142 пољопривредна газдинства има 23.987 условна грла. На 10.101 пољопривредном газдинству има живине 201.915, на 219 пољопривредних газдинства има 3.900 оваца, на 9.664 пољопривредна газдинства има 35.841 грла свиње, на 487 има 13.792 грла говеда, кошница пчела има 11.206.

1.1.9. Механизација, опрема и објекти

Према подацима пописа пољопривреде из 2012. године на територији града има 8.580 једноосовинских трактора, 11.480 двоосовинских трактора, 656 комбајна и 34.844, прикључних машина.

На пољопривредним газдинствима налази се: 8.193 објеката за смештај кокошака носиља; 10.125 објеката за смештај говеда; 14.660 објеката за смештај свиња; 1.223 објеката за смештај остале стоке.

За смештај пољопривредних производа на газдинству: 10.239 кошева за кукуруз; 7.621 амбара; 112 силоса. Сушара има 108, објеката за силажу 231. За смештај пољопривредних машина и опреме има 9.044 објекта и 35 хладњаче.

1.1.10. Радна снага

Према попису пољопривреде из 2012. године на пословима пољопривреде било је ангажовано 40.138 чланова. Од овог броја на породичном газдинству 39.998 чланова, на газдинствима правних лица било је ангажовано 140 члана. На основу уговора према годишњој радној јединици било је 772.

На 6.858 ГРЈ по попису 2012. године на пословима пољопривреде ангажовано је 15.507 менаџера са нивоом обучености: само пољопривредно искуство 9.542, курсеви из области пољопривреде 91, пољопривредна средња школа 482, друге средње школе 4.388, пољопривредна виша школа или факултет 210, друга виша школа или факултет 794, похађали курсеви у 2012. - 419. На 4.546 породичних газдинстава ангажована сезонска радна снага 593 ГРЈ, а на 12 пољопривредних газдинстава правних лица 178ГРЈ, на 3 пољопривредна газдинства правних лица на основу уговора ангажовано је 1ГРЈ.

1.1.11. Структура пољопривредних газдинстава

Од 43.603 домаћинства на територији града 15.507 су пољопривредна газдинства.

На располагању је 48.650 ха пољопривредног земљишта од ове површине обрађује се 30.658 ха, не користи се 6.173 ха, под шумским земљиштем је 10.186 ха, остало земљиште 632 ха.

Просечна величина поседа по газдинству износи 1,98ха.

12.142 пољопривредна газдинства држе укупно 23.987 условних грла

1.1.12. Производња пољопривредних производа

Град Лесковац припада региону са економијом базираном на природним богатствима и неискоришћеним ресурсима, што га сврстава у мање развијене градове. Искуства земаља у развоју указују на то да поред улагања у индустрију треба улагати и у пољопривреду. Имамо у плану упознавање пољопривредних произвођача са предностима бављења органском производњом. На територији града постоје одлични услови за бављење овим видом пољопривредне производње. У 2013. години према нашим подацима само једно пољопривредно газдинство бавило се органском пољопривредном производњом.

Повртарска производња на подручју града Лесковца има значајног удела у укупној биљној производњи. Под поврћем по попису из 2012. године било је 1.468ха; под кромпиром 1.284ха, под махунаркама 218ха. Веома је значајна и воћарска производња по истом извору под воћњацима је било 3.435ха и под виноградима 673ха. По попису пољопривреде из 2012. године производња пшенице је износила 40.0941, кукуруза 36.8711, пасуља 1.0351, кромпира 11.4301, јабуке 2.8051, шљива 8.3751, детелина 1.7071, грожђе 22.4881. Сточарских производа 3.5661 меса, 4.3861 млека, 69.000 јаја.

1.1.13. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

На територији града активно функционишу три земљорадничке задруге које се баве производњом паприке, парадајза и вишње.

Од удружења активно функционише десет удружења. Чланови удружења баве се производњом паприке, парадајза, купуса и другог поврћа, крушке, јабуке, вишње, шљиве, јагоде, меда. Главни проблем у прошлој години била је ниска откупна цена пољопривредних производа.

Постојеће задруге и удружења имају позитиван утицај на повећање пољопривредне производње и служе као одличан пример за формирање нових. Поједине располажу са адекватним школованим управљачким кадром.

1.1.14. Трансфер знања и информација

Пољопривредна саветодавна и стручна служба Лесковац покрива подручје Јабланичког округа са својих шест општина - Лесковац, Лебане, Власотинце, Бојник, Медвеђа и Црна Трава.

У стручној служби раде саветодавци одговарајућих профила. Саветодавци ПССС организују стручна предавања, трибине, радионице и веома често предавања држе професори са Високе струковне пољопривредне школе-Прокупље, Високе струковне економске школе-Лесковац, Пољопривредног факултета- Лешак (Косовска Митровица).

Осим стручног кадра ПССС Лесковац има неопходне лабораторије за испитивања земљишта, лабораторију за контролу квалитета семена пољопривредног биља, испитивање масноће млека, фитопатолошку лабораторију која се бави идентификацијом штетних организама на гајеним културама.

Надлежни орган градске Управе такође активно учествује у преносу информација пољопривредним произвођачима везано за Конкурсе које расписује Министарство пољопривреде и заштите животне средине.

Невладине Организације у јединици локалне самоуправе Лесковца су: Ресурс центар, програм и акције центра су намењени локалној заједници у целини и њеном напретку. Међутим акценат је ипак на младима, незапосленима и припадницима мањинских заједница. Услуге Ресурс центра такође пружа и консултантску помоћ код писања пројеката.

CHF International постоји у Србији од октобра 2000 године. Огранак СНР-а у Србији се бави економским развојем локалних заједница, сарадњом са одборима у заједницама невладиним организацијама и локалним властима у циљу побољшања квалитета живота грађана Србије.

Народни парламент је једна од најстаријих непрофитних и невладиних организација у Лесковцу.

ХЕЛП - је немачка невладина хуманитарна организација. Хелп обезбеђује социјалну- економску помоћ за угрожено становништво, подржава развојне пројекте и тиме смањи сиромаштво.

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	/	/	/	/	/	/	/
	УКУПНО	/	/	/	/	/	

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Кредитна подршка	100.2.	2.000.000,00	до 50.000,00	100%	50.000,00	111.841,00
	УКУПНО		2.000.000,00				111.841,00

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101.	16.676.728,79	до 100.000,00	од 30 до 50	од 50.000,00 до 100.000,00	24.311.430,21
2.	Органска производња	201.3.	200.000,00	до 70.000,00	до 100	70.000,00	/
	УКУПНО		16.876.728,79			24.311.430,21	

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402.	1.700.000,00	до 100.000,00 до 200.000,00 до 400.000,00	100	од 100.000,00 до 400.000,00	/
	УКУПНО		1.700.000,00				

Табела 5 Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	/	/	/	/	/	/	/
	УКУПНО	/	/	/	/	/	/

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	20.576.728,79
Планирана средства за директна плаћања	/
Планирана средства за кредитну подршку	2.000.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	16.876.728,79
Планирана средства за посебне подстицаје	1.700.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	/
Пренете обавезе	24.423.271,21

Напомена: У табели 6. Планирана средства за кредитну подршку и за подстицаје мерама руралног развоја исказана су без пренетих обавеза.

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике након примене Програма

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја града Лесковца има за циљ стимулисање оних делатности и сегмената производње који су процењени као стратешки најзначајнији за очување и унапређење постојећих капацитета у пољопривреди, стварање нових и диверзификацију привредних активности у руралним срединама.

Потенцијални корисници програма подршке су регистрована пољопривредна газдинства, удружења и задруге са територије града Лесковца.

Лесковачка котлина има велики значај за развој пољопривреде, с обзиром да се одликује веома повољном климом и великим потенцијалом плодношћу земљишта. Реализацијом Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја битно ће се утицати на одрживост пољопривредне производње, смањити се трошкови пољопривредне

производње, унапредиће се пољопривредна производња, повећаће се конкурентност.

Сви ови параметри утицаће на повећање продуктивности и ефикасности пољопривредне производње, уз побољшање квалитета живота и останак младих на селу.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом вршиће се путем локалних телевизија, објављивањем на интернет страници града Лесковца, као и путем информисања потенцијалних корисника у месним канцеларијама.

Мониторинг и евалуација/надзор реализације

Комисија Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца у сарадњи са надлежним органом Градске управе формираће Комисију за пријем и обраду захтева пољопривредних произвођача за коришћење подстицајних средстава.

Комисија за пријем и обраду захтева ће након административне процедуре изаћи на терен ради утврђивања чињеничног стања, а након тога на основу документације

и сачињеног извештаја са терена сачиниће Извештај са финансијским износима потенцијалних корисника подстицајних средстава .

Исти Извештај подноси Комисији Буџетског Фонда, који разматра исти и доноси Одлуку, (саставни део Одлуке је и Извештај Комисије за пријем и обраду захтева).

Донешену Одлуку прослеђује Градском већу које доноси Одлуку о давању сагласности на Одлуку Комисије Буџетског Фонда. Након тога следи закључивање Уговора о додели подстицајних средстава са подносиоцима захтева који су испунили услове.

Након потписивања Уговора корисник подстицајних средстава је у обавези да предметну инвестицију не може да отуђи за период утврђен условима Конкурса за доделу подстицајних средстава и да у поменутом периоду омогући Комисији за пријем и обраду захтева, несметану контролу.

После сваке извршене контроле Комисија за пријем и обраду захтева Буџетском Фонду за развој пољопривреде на територији града Лесковца подноси Извештај.

На основу поднешених извештаја Комисија Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца имаће увид у чињенично стање и на основу тога ће доносити Одлуке у наредном периоду.

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: Кредитна подршка 100.2.

2.1.1. Образложење

Ова мера је у складу са стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 - 2024. године. Пољопривреда је делатност у коју се улажу велика новчана средства сваке године. Улагања се врше у репроматеријал, приплодна грла, грла за тов, ројеве и матица пчела, набавку нове механизације за пољопривредну производњу и набавку опреме за прераду, чување и пласман пољопривредних производа. Уједначени и редовни извори финансирања су не само предуслов за повећање производње, већ и за одржавање већ постојећег нивоа производње. Свако комерцијално пољопривредно газдинство које жели да успешно послује пољопривредни кредит види као могућност обезбеђења готовог новца и повећања профита.

Овом мером је планирано да се лесковачким пољопривредницима, њиховим удружењима и задругама

омогући коришћење банкарских кредитних средстава, тако што би град Лесковац, односно Буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца преузео обавезу исплате камате прописане уговором о кредиту, по основу одобрених наменских пољопривредних кредита (основна и обртна средства) у 2017. години, са периодом отплате до 12 месеци.

У 2013. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца је расписао Конкурс по Програму мера Субвенционисање камате на дугорочне пољопривредне кредите. На основу овог Конкурса 101 пољопривредни произвођач је испунио услове и остварио право на повраћај 50,3% од обрачунате камате. У 2017. години планира се исплата финансијских подстицаја у износу од 111.841,00 динар.

У 2014. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца је расписао Конкурс за доделу подстицајних средстава по програму финансијског подстицаја за суфинансирање камате одобрених пољопривредних кредита у 2014. години са периодом отплате од 6 до 18 месеци. На основу овог Конкурса 2 пољопривредна произвођача је поднело захтеве и испунило услове на повраћај од 40% од обрачунате припадајуће камате.

У 2015. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца расписао је Конкурс за доделу подстицајних средстава: Кредитна подршка, шифра мере 100.2., суфинансирање камате за пољопривредне кредите, шифра инвестиције 100.2.1. На основу овог Конкурса није поднет ниједан Захтев.

У 2016. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца расписао је Конкурс за доделу подстицајних средстава: Кредитна подршка, шифра мере 100.2., суфинансирање камате за пољопривредне кредите, шифра инвестиције 100.2.1. На основу овог Конкурса није поднет ниједан Захтев.

2.1.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

- Повећање целокупне пољопривредне производње;
  - Унапређење техничко-технолошке опремљености;
- ##### Специфични циљеви:
- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости пољопривредне производње;
  - Успостављање нових производних линија и обнављање постојеће производње;
  - Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору;

- Повећање површина под интезивном производњом;
- Унапређење стања механизације на газдинствима;
- Унапређење производне инфраструктуре и опреме;
- Повећање наводњаваних површина системом кап по кап;
- Побољшање складиштених капацитета;
- Раст извоза;
- Повећање степена запослености у пољопривредној производњи.

2.1.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

Национални Програм за рурални развој још увек није усвојен, па самим тим није применљив.

2.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су:

- активна регистрована пољопривредна газдинства - физичка лица пољопривредни произвођачи;
- активна регистрована пољопривредна правна лица - удружења, задруге

2.1.5. Економска одрживост

Економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана није предвиђен.

2.1.6. Општи критеријуми за корисник

1. Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава.
2. За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;
3. У случају када корисник није власник катастарских парцела и објекта који су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима има право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем физичким лицем или министарством надлежним за послове пољопривреде на период закупа, односно коришћења од најмање пет година почев од календарске године за коју се подноси захтев за коришћење подстицаја;
4. Наменски користи и не отуђи, нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од пет година од дана набавке опреме, машина и механизације, односно изградње објекта;

5. Уколико је корисник правно лице, мора бити у активном статусу и уписан у регистар привредних субјеката
6. Да се регистровано пољопривредно газдинство, удружење, задруга налази на територији града Лесковца и да подносилац захтева има боравиште на територији града Лесковца.
7. Подносилац захтева може да поднесе само један захтев у оквиру мере у току трајања Конкурса.
8. Да је подносилац захтева измирио пореске обавезе према локалној самоуправи.

2.1.7. Специфични критеријуми Подстицајна средства не могу остварити:

- Пољопривредни кредити субвенционисани од стране Републике и Министарстава
- Корисници кој и су већ подигли наменске кредите у периоду пре закључења уговора између пословне банке и буџетског фонда.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камате за пољопривредне кредите

2.1.9. Критеријуми селекције

Прихватљиви захтеви ће се реализовати према редоследу доспећа, по завршетку Конкурса за доделу подстицајних средстава. Приликом допуне документације односно комплетирања, узимаће се у обзир датум комплетирања документације.

2.1.10. Интензитет помоћи

Интензитет помоћи је 100% од укупне каматне стопе. Обавезе корисника кредита су накнаде и трошкови у току одобравања и реализације кредита, а исплаћује се преостали износ камате. Максимални износ финансијских подстицаја које може да оствари једно регистровано пољопривредно газдинство/удружење/задруга је до 50.000,00 динара.

Овом мером је предвиђено право учешћа на конкурс са минималним износом кредита од 50.000,00 динара, а максимални износ кредита не може прећи 300.000,00 динара.

Редни број	Назив показатеља
1.	Бр. Газдинстава која су модернизовала пољопривредну производњу
2.	Број подржаних младих пољопривредних произвођача

2.1.12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе - Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца у даљем тексту Буџетски Фонд (Скупштинска Одлука града Лесковца број: 06-7/16-1 од 9. децембра 2016. шдине о оснивању Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца. Члан 6. став 2. и 3. гласе: "Послове на изради програма, праћењу реализације Програма и изради Извештаја о реализацији Програма обавља Комисија.

Комисија из става 2. овог члана има председника и шест чланова, које именује Скупштина града Лесковца, на мандатни период од четири године".

Члан 8. гласи: " Стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије обавља надлежни орган Градске управе града Лесковца").

Надлежни орган Градске управе формираће комисију која ће реализовати мере предвиђене кредитном подршком пољопривреди (у даљем тексту комисија за избор пословне банке)

Комисија Буџетског Фонда ће сачинити текст и расписати Јавни позив пословним банкама за достављање понуда. Комисија за избор пословне банке прима оцењује и даје предлог избора најповољније банке за реализацију програма кредитне подршке на сагласност Комисији Буџетског Фонда. Комисија Буџетског Фонда разматра извештај комисије за избор пословне банке и доноси Одлуку о усвајању и на поменуту Одлуку тражи сагласност градског већа о закључењу уговора са пословном банком. Јавни позив са условима конкурса биће објављен на званичној интернет страници града Лесковца.

По избору најповољније банке, комисија буџетског фонда у сарадњи са надлежним органом Градске управе формира комисију за пријем и обраду захтева корисника састављену од упошњеника надлежног органа Градске управе и расписује конкурс за доделу подстицајних средстава. Конкурс за доделу подстицајних средстава биће расписан по окончању претходно описаних радњи а најкасније у трећем кварталу 2017. године. По извршеном избору крајњих корисника од стране комисије за пријем и обраду захтева Буџетски Фонд ће изабраним корисницима издати потврде на основу којих корисници склапају уговор са изабраном пословном банком са роком отплате до максимално 12 месеци на

основу којег стичу право на исплату камате у износу од 100 % одобреног кредита из средстава Буџетског фонда. Ризик процене кредитног захтева и наплату кредита врши пословна банка.

Контролу наменског коришћења кредита вршиће пословна банка, кој а ће бити у обавези да Буџетском Фонду поднесе извештај о утрошку средстава. Уколико се утврди да кредит није наменски искоришћен или је делимично наменски коришћен проглашава се доспелим у целости а главница и уговорена камата по основу кредита наплаћују од корисника кредита у складу са пословном политиком банке.

Буџетски Фонд ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника.

Конкретизација напред наведених опредељења спроводи се одлукама и критеријумима Комисије Буџетског Фонда из којих ће проистећи пратећа документација о чијој реализацији ће се старати ресорне службе и организације.

Измене и допуне овог Програма врше се у поступку предвиђеном за његово доношење. Овај Програм ступа на снагу прибављањем претходне сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине и наредног дана од дана доношења од стране Скупштине града Лесковца.

2.1. Назив и шифра мере: Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава 101

2.2.1. Образложење

Националном стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024. године дефинишу се дугорочни правци развоја пољопривреде и руралних средина. Највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности и развоју одшварајућих економских услова у сеоским срединама и подршци диверсификације руралне економије. Проблем пољопривредног сектора на територији града представља: уситњеност поседа, мали број грла стоке на пољопривредним газдинствима, неадекватни производни и смештајни објекти, слаба примена савремених технологија производње и увођење новог сортимената.

Мера инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинства подржава регистрована пољопривредна газдинства, задруге и удружења у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као

и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и другорочне одрживости.

Преглед по секторима:

Сектор: Млеко

Сектором доминирају индивидуални пољопривредни произвођачи.

Општи проблем представља недовољан број високо млечних грла стоке, па је самим тим и количина млека недовољна за потребе града.

На територији града Лесковца укупно има 13.792 грла шведа од тога 7.764 су краве.

Индивидуални пољопривредни произвођачи суочавају се са лошом технологијом у исхрани животиња, недостатком напредног генетског узгоја, лошим условима држања стоке и правилан начин складиштења и дистрибуција течног и чврстог стајњака.

Унапређењем опреме и механизације за припрему, дистрибуцију и складиштење концентроване и кабасте сточне хране, опреме за манипулацију, одлагање и апликацију стајњака, опреме за мужу може се побољшати конкурентност и квалитет производа.

У оквиру овог сектора Буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца планира подстицаје за набавку квалитетних приплодних јуница млечних раса или сименталског говечета, опреме за изјубривање, напајање, вентилацију, мужу, исхрану животиња, опреме и механизације за припрему, дистрибуцију концентроване и кабасте сточне хране на газдинству (сено, силажа, сенажа, итд.), механизације/опреме за манипулацију, одлагање и апликацију стајњака.

У 2013. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца је расписао Конкурс по програму мера унапређење сточарства. На Конкурсу се пријавио један пољопривредни произвођач и остварио је право на подстицаје у висини од 150.000,00 динара, за куповину квалитетних приплодних јуница млечних раса.

По програму мера модернизација и техничка опремљеност пољопривредних произвођача, удружења и задруга, право на подстицаје остварило је 1515 пољопривредних произвођача, од овог броја 33 су музилице.

Сектор: Воће. грожђе. поврће и цвеће

Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа.

Прикључне машине које се користе у воћарству, виноградарству и повртарству на газдинствима су застареле. Низак степен стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћење инпута, сортирању, паковању и складиштењу, примени савремених метода за наводњавање, што резултира проблем у ланцу прераде воћа, грожђа и поврћа да хладњаче не добијају довољне количине високо квалитетних сировина.

У оквиру овог сектора Буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца планира да издвоји финансијске подстицаје за подизање нових засада у воћарству и виноградарству, за новоподигнуте једногодишње засаде.

Такође се планирају финансијски подстицаји за унапређење производње у заштићеном простру-пластеничка производња.

Последњих година смо сведоци да услед неповољних климатских услова у вегетационом периоду, пољопривредна производња трпи велике губитке услед смањених количина падавина и појаве суше која узима размере елементарне непогоде. Зато је неопходно да се за потребе наводњавања вода проналази у површинским подземним водама. Због свега наведеног је потребно да се пољопривредним произвођачима обезбеде подстицајна средства за бушење бунара, чиме би се обезбедило континуирано снабдевање водом за потребе наводњавања.

У 2013. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца је расписао Конкурс по програму мера унапређење воћарства и виноградарства.

По овом Конкурсу право на подстицаје остварило је тринаест пољопривредних произвођача (за новоподигнуте једногодишње засаде).

У истој години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца је расписао Конкурс по програму мера модернизација и техничка опремљеност пољопривредних произвођача, удружења и задруга.

На основу овог Конкурса право на подстицаје остварило је 1515 пољопривредних произвођача, од овог броја 8 пољопривредних произвођача је остварило подстицаје

за копање бунара, 73 пољопривредна произвођача за куповину атомизера.

Такође је био расписан Конкурс по програму мера за унапређење производње у заштићеном простору-пластеничка производња, право на подстицаје остварило је 360 пољопривредних произвођача (за набавку пластеничких фолија).

Сектор: Остали усеви (житарице, индустријско, ароматично и зачинско биље и др.)

Приноси усева у Србији су знатно нижи него у већини земаља ЕУ услед ограничене употребе минералних ђубрива и сертифициваног садног материјала.

Наши пољопривредници користе знатно мање потребне количине минералног ђубрива у односу на пољопривреднике у развијеним земљама, углавном због недостатка финансијских средстава, технолошке заосталости и неефикасног система трансфера технологије.

Прикључне машине и опрема која се користи у ратарству је застарела.

У складу са проблемима, постоји потреба да се кроз ову меру утиче на модернизацију механизације пољопривредних газдинстава, повећање приноса, побољшање технологије.

У 2013. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца расписао је Конкурс по програму мера модернизација и техничка опремљеност пољопривредних произвођача, удружења и задруга. На основу овог Конкурса право на подстицаје остварило је 1515 пољопривредних произвођача.

Сектор: Пчеластво

Пчеларство представља изузетно атрактивну пољопривредну делатност, која последњих година почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ

Различите врсте меда које потичу са географског подручја Србије су високог квалитета.

Из тог разлога треба усмерити финансијске подстицаје за куповину пчеларске опреме.

За сада у Србији постоји 7 субјекта који имају извозне бројеве за извоз меда у земље чланице ЕУ

У 2013. години Фонд за развој пољопривред града Лесковца је расписао Конкурс по програму мера модернизација и техничка опремљеност пољопривредних произвођача, удружења и задруга. На основу овог

Конкурса право на подстицаје остварило је 1515 пољопривредних произвођача, од овог броја 56 су пчелари који су добили подстицаје за купљене сандуке, центрифуге, корита за отклапање рамова.

У 2015. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца расписао је Конкурс за доделу подстицајних средстава. Интересовање за меру Инвестиција у физичка средства пољопривредних газдинстава показало је 648 пољопривредних произвођача, право на подстицаје остварило је 641 пољопривредни произвођач у износу од 20.207.305,53 динара. Уговори су склопљени у 2016. години и исплата је извршена у марту месецу 2016. године.

У 2016. години Фонд за развој пољопривреде града Лесковца расписао је Конкурс за доделу подстицајних средстава. Управни одбор Фонда је 10.11.2016. године донео Одлуку о усвајању прелиминарног извештаја. 10 пољопривредних произвођача није у потпуности испунило услове Конкурса, 1 од њих је одбијен у потпуности. Обавештени су писменим путем и имали су право жалбе, у року од 8 дана од дана пријема Обавештења. Ниједан пољопривредни произвођач није уложио жалбу. 9. децембра 2016. године Скупштина града Лесковца донела је Одлуку о престанку важења Одлуке о оснивању Фонда за развој пољопривреде града Лесковца. Из наведеног разлога нису склопљени Ушвори са подносиоцима захтева. На основу прелиминарног Извештаја право на подстицаје остварило је 642 подносиоца захтева у укупном износу од 24.311.430,21 динара, наведени износ налази се у табели 3. Мере руралног развоја, у колони пренете обавезе. Склапање Уговора и исплата се планира у 2017. години, након прибављене претходне сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине на Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за град Лесковац за 2017. годину.

2.2.2. Циљеви мере

Општи циљеви

- Повећање производње;
- Смањење трошкова производње;
- Унапређење техничко-технолошке опремљености;
- Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;

Специфични циљеви по секторима:

Сектор: Млеко

- Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта;
- Унапређење опреме на пољопривредним газдинствима.

Сектор: Воће, грозђе, поврће и ивеће

- Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору;
- Унапређење механизације и опреме ради смањења трошкова производње;
- Повећање површина под интензивним засадима;
- Повећање наводњаваних површина системом кап по кап.

Сектор: Остали усеви (житаципе, уљаице, шећерна репа)

- Унапређење стања механизације на газдинствима;
- Раст извоза житарица и индустријског биља;

Сектор: Пчеларство

- Повећање производње пчеларских производа;
- Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом.

2.2.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

Национални Програм за рурални развој и пољопривреду још увек није усвојен, па самим тим није применљив.

2.2.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су:

- активна регистрована пољопривредна газдинства
- физичка лица пољопривредни произвођачи;
- активна регистрована пољопривредна - удружења, задруге.

2.2.5. Економска одрживост

За ову меру није предвиђен бизнис план.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике

1. Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава

2. За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним

прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;

3. У случају када корисник није власник катастарских парцела и објекта који су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима има право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем физичким лицем или министарством надлежним за послове пољопривреде на период закупа, односно коришћења од најмање пет година почев од календарске године за коју се подноси захтев за коришћење подстицаја;

4. Наменски користи и не отуђи нити да другом лицу на коришћење инвестицију која је предмет захтева у периоду од пет година од дана набавке опреме, машина и механизације, односно изградње објекта;

5. Уколико је корисник правно лице, мора бити у активном статусу и уписан у регистар привредних субјеката.

6. Да се регистровано пољопривредно газдинство, удружење, задруга налази на територији града Лесковца (да се пољопривредно земљиште за које се подноси захтев налази на територији града Лесковца) и да подносилац захтева има боравиште на територији града Лесковца.

7. Подносилац захтева може да поднесе само један захтев у оквиру мере у току трајања Конкурса.

8. Да је подносилац захтева измирио пореске обавезе према локалној самоуправи.

2.2.7. Специфични критеријуми за кориснике

Сектор 1: Млеко

- Нема специфичних критеријума

Сектор 3: Воће, грозђе, поврће и цвеће:

Воће и грозђе:

За новоподигнуте једногодишње засаде:

- Да је вишегодишњи засад јабучастог и коштичавог воћа као и виноградарски засад подигнут на површини не мањој од 0,2 хектара;

- Да је вишегодишњи засад јагодичастог воћа подигнут на површини не мањој од 0,1 хектар;

- Да је садња извршена на адекватан начин уз примену одговарајућих агротехничких мера;

- Да је предметни засад за који се подноси Захтев подигнут на јесен 2016. до завршетка Конкурса у 2017. години;

- Да је предметна парцела за коју се подноси Захтев засађена декларисаним садним материјалом;

- Да су при подизању производних засада испоштовани услови густине садње (број садница по хектару).

- Да се предметна парцела налази у структури биљне производње.

За опрему и механизацију:

- Да у структури биљне производње има уписано пољопривредно земљиште под производњом на територији града Лесковца.

За бушење бунара:

- Да је бунар дубине до 100 метара, пречника 80 до 300мм и да се налази на територији града Лесковца.

Повртарство и цвећарство:

- Да су предметни засади у заштићеном простору подигнути на површини не мањој од 400 м на територији града Лесковца;

- Да у структури биљне производње има уписано пољопривредно земљиште у заштићеном простору на територији града Лесковца.

Сектор-Остали усеви:

Да у структури биљне производње има уписано пољопривредно земљиште под производњом на територији града Лесковца.

Сектор-Пчеларство

Нема специфичних критеријума.

Шифра Инвестиције	Назив инвестиције
101.1.2.	Изградња објеката за смештај животиња и набавка опреме за наведене објекте (опрема за изјубравање, опрема за напајање, за вентилацију, опреме за мужу, исхрану животиња, итд.)
101.1.6.	Набавка опреме и механизације за припрему, дистрибуцију и складиштење концентроване и кабасте сточне хране на газдинству (сено, силажа, сенажа, итд.)
101.1.7.	Механизација/опрема за манипулацију, одлагање и апликацију стајњака
101.3.1.	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоним) и матичних засада воћака, хмеља и винове лозе, као и постављање противградних мрежа, објеката и набавка опреме и средстава за тестирање, клонску селекцију, сертификацију, конзервацију и мултипликацију садног материјала
101.3.3.	Набака механизације и опреме за сетву, садњу, заштиту биља и наводњавање/одводњавање за воћарску и виноградарску производњу, производњу садног материјала и повртарску производњу (укључујући и производњу расада и цвећарство) на отвореном пољу; набавка механизације за воћарско-виноградарску производњу (набавка прецизних машина за сетву, машина за расађивање расада, висококвалитетних прскалица или атомизера за заштиту од болести, корова и штеточина; набавка система са микропрскалицама за заштиту воћњака, винограда и расадника од измрзавања; набавка противградних мрежа и пратеће опреме; набавка система кап по кап; набавка пластичних фолија, агротекстила и прскалица за наводњавање)
101.3.4.	Изградња стакленика и набавка опреме и/или материјала за повртарску производњу и производњу јагодастог воћа, као и расадничарску производњу и цвећарство у заштићеном и полузаштићеном простору (набавка конструкција за пластенике и стакленике, високо квалитетних вишегодишњих, вишеслојних фолија за пластенике, система за загревање пластеника, система за вештачко осветљавање, система за наводњавање/ одводњавање и ђубрење водотопивим ђубривима и столова за производњу расада) за пластенике и стакленике
101.4.4.	Набавка машина за обраду земљишта
101.4.5.	Набавка сејалица
101.4.6.	Набавка прскалица за прихрану и заштиту биљака од болести, штеточина и корова
101.5.2.	Набавка опреме за пчеларство

2.2.9. Критеријуми селекције

Прихватљиви захтеви ће се реализовати према редоследу доспећа, по завршетку Конкурса за доделу подстицајних средстава. Приликом допуне документације односно комплетирања, узимаће се у обзир датум комплетирања документације.

2.2.10. Интезитет помоћи

За шифре инвестиције:

- **101.1.2., 101.1.6., 101.1.7., 101.3.1., 101.3.3, 101.3.4., 101.4.4., 101.4.5., 101.4.6., 101.5.2,** максимални износ износиће од 30% до 50% прихватљивих трошкова куповине опреме, односно максимално 50.000,00

динара по једном регистрованом пољопривредном газдинству, односно максимално 50.000,00 динара за удружење и задруге (по једној шифри инвестиције које су напред наведене). Висина подстицаја за набавку полиетиленске фолије за покривање пластеника не може бити већи од 60,00 динара без обрачуног ПДВ по 1м2 подигнутог пластеника односно од 30% до 50% прихватљивих трошкова.

- 101.3.1. за новоподигнуте једногодишње заседе у воћарству, максимални износ износиће од 30% до 50%, од прихватљивих трошкова, односно максимално 100.0.00 динара по једном хектару засада. Једно регистровано пољопривредно газдинство може максимално да оствари 100.000,00 динара, односно удружење или задруга максимално 100.000,00 динара.

- 101.3.3. максимални износ финансијских подстицајних средстава за бушење бунара износиће од 30% до 50%, од трошкова бушења бунара и куповине опреме, односно максимално 100.000,00 динара по једном регистрованом пољопривредном газдинству, у случају пољопривредног удружења, задруге максимално 100.000,00 динара.

Подстицајним средствима се не надокнађује порез на додатну вредност. Подстицаји се могу остварити само за куповину нове опреме и прикључних машина.

Минимални збирни износ рачуна са којима ће подносилац захтева моћи да конкурише по једној шифри инвестиције код Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца износи 10.000,00 динара са обрачунатим порезом на додатну вредност.

У оквиру ове мере једно регистровано пољопривредно газдинство, може максимално да оствари 100.000,00 динара, удружење или задруга максимално 100.0. 00 динара.

2.2.11. Индикатори - показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број поднетих захтева
2.	Укупан број исплаћених захтева
3.	Број подржаних младих пољопривредних произвођача
4.	Број избушених бунара
5.	Број подржаних захтева за подизање пластеника
6.	Број подржаних захтева за куповину прикључних машина за обраду земљишта.

2.2.12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе - Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца у даљем тексту Буџетски Фонд (Скупштинска Одлука града Лесковца број: 06-7/16-1 од 9. децембра 2016. године о оснивању Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца. Члан 6. став 2. и 3. гласе: "Послове на изради програма, праћењу реализације Програма и изради Извештаја о реализацији Програма обавља Комисија.

Комисија из става 2. овог члана има председника и шест чланова, које именује Скупштина града Лесковца, на мандатни период од четири шдине".

Члан 8. гласи: "Стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије обавља надлежни орган Градске управе града Лесковца").

Буџетски Фонд ће сваке године објављивати Конкурс за доделу подстицајних средстава, рокове за подношење захтева, као и индикативни буџет мере. Врсте подстицаја и детаљи услова за коришћење средстава мера подстицаја дефинисаће се Одлуком Комисије Буџетског Фонда, о расписивању Конкурса за доделу подстицајних средстава.

У овој години Буџетски Фонд планира да распише Конкурс за доделу подстицајних средстава у другом или трећем кварталу ове године и трајаће до утрошка одређених средстава, а најкасније до.

Буџетски Фонд ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника.

Свим заинтересованим подносиоцима захтева помоћ приликом попуњавања Захтева пружаће Комисија за пријем и обраду захтева формирана од упошљеника надлежног органа Градске управе. Саставни део захтева биће и Изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима.

Комисија за пријем и обраду захтева ће вршити проверу документације у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости.

Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су раније прописани.

Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени.

Захтеви који буду поднети комплетни, благовремено и у складу са условима ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања, након тога следи провера теренским обиласком газдинства потенцијалних корисника.

После административне контроле и контроле на лицу места, Комисији Буџетског Фонда ће од стране Комисије за пријем и обраду захтева бити поднет Извештај по систему првопристиглих захтева, саставни део Извештаја су и новчани износи на које су подносиоци захтева остварили право.

Комисија Буџетског Фонда доноси Одлуку о усвајању Извештаја и од Градског већа града Лесковца тражи сагласност на донешену Одлуку и Извештај.

Након добијене сагласности од Градског већа склопиће се уговори са прецизираним правима и обавезама за кориснике подстицајних средстава и извршиће исплату истих. Динамика исплате подстицајних средстава зависиће од прилива из буџета града Лесковца. Зависно од карактера производње и интересовања за поједине мере, у случају недостатка финансијских средстава у буџету, или нередовног прилива финансијских средстава, Комисија Буџетског Фонда може одлучивати о висини и проценту подстицајних средстава у зависности од степена интересовања, предлагати измене и допуне Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политикр и политике руралног развоја у смислу преношења средстава са мера за које нема довољно интересовања на оне које због великог интересовања прелазе буџет планираних средстава, или да вишак планираних средстава из појединог квартала пренесу у наредни квартал.

Конкретизација напред наведених опредељења спроводи се одлукама и критеријумима Комисије Буџетског Фонда из којих ће проистећи пратећа документација о чијој реализацији ће се старати ресорне службе и организације.

Измене и допуне овог Програма врше се у попоступку предвиђеном за њешво доношење. Овај Програм ступа на снагу прибављањем претходне сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине и наредног дана од дана доношења од стране Скупштине града Лесковца.

2.3. Назив и шифра мере: Органска производња, 2013.

2.3.1 Образложење

Имајући у виду природно-географске ресурсе и друштвене карактеристике град пружа могућност за развој органске и контролисане производње. Овај вид пољопривреде може значајно допринети развоју руралних подручја, а тиме и пољопривреде уопште. Ова мера је у складу са стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 - 2024. године. Према нашим сазнањима на територији града једно пољопривредно газдинство бави се органском пољопривредном производњом и једно пољопривредно газдинство је у процесу конверзије. Овом мером подстакла би се заинтересованост пољопривредних произвођача за органску пољопривредну производњу.

2.3.2 Циљеви мере

Општи циљеви:

- заштита животне средине,
- унапређење органске производње, система контроле, сертификације и надзора у органској производњи и
- очување биолошке разноврсности.

Специфични циљеви:

- производња квалитетне и здравствено безбедне хране, повећање броја произвођача укључених у програм, повећање површине земљишта под органском производњом,
- уравнотежена биљна производња која уважава природне системе и циклусе, побољшава квалитет земљишта, воде и ваздуха.

2.3.3 Везе са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

Национални Програм за рурални развој и пољопривреду још увек није усвојен, па самим тим није применљив.

2.3.4 Крајњи корисници

Крајњи корисници средстава ове мере су регистровани пољопривредни произвођачи - физичка лица и удружења/ задруге пољопривредних произвођача који су заинтересовани да започну органску пољопривредну производњу, као и произвођачи који су започели процес органске пољопривредне производње 2013, 2014, 2015. и 2016. године (произвођачи чија је производња у периоду конверзије, произвођачи којима је завршен период конверзије и налазе се у поступку издавања

сертификата, и произвођачи који имају сертификовану биљну производњу) и регистровани пољопривредни произвођачи- физичка лица и удружења/ задруге пољопривредних произвођача који се већ баве органском пољопривредном производњом.

2.3.5. Економска одрживост

За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике

1. Да је уписан у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са Правилником о начину и условима уписа и вођења регистра пољопривредних газдинстава

2. За инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима;

3. У случају када корисник није власник катастарских парцела и објекта који су предмет инвестиције за коју се подноси захтев, неопходно је да на њима има право закупа, односно коришћења на основу уговора закљученог са закуподавцем физичким лицем или министарством надлежним за послове пољопривреде на период закупа, односно коришћења од најмање пет штина почев од календарске године за коју се подноси захтев за коришћење подстицаја;

4. Уколико је корисник правно лице, мора бити у активном статусу и уписан у регистар привредних субјеката.

5. Да се регистровано пољопривредно газдинство, удружење, задруга налази на територији града Лесковца и да подносилац захтева има боравиште на територији града Лесковца.

6. Подносилац захтева може да поднесе само један захтев у оквиру мере у току трајања Конкурса за доделу подстицајних средстава.

7. Да је подносилац захтева измирио пореске обавезе према локалној самоуправи.

2.3.7. Специфични критеријуми

- да корисник има закључен уговор са овлашћеном контролном организацијом за контролу и серти-

фикацију органске производње (у периоду конверзије или у већ уведеном органском производном статусу);

- да корисник обавља производњу у складу са прописима којима се уређује органска производња;

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.3.2	Контрола и сертификација

2.3.9. Критеријуми селекције

Прихватљиви захтеви ће се реализовати према редоследу доспећа, по завршетку Конкурса за доделу подстицајних средстава. Приликом допуне документације односно комплетирања, узимаће се у обзир датум комплетирања документације.

2.3.10. Интензитет помоћи За шифру инвестиције:

- 201.3.2. максимални износ износиће до 100% од прихватљивих трошкова, односно од вредности рачуна за увођење сертификата о органској производњи, као и извршене контроле (прихватљиве су максимално две контроле у току једне календарске године) потребне у периоду конверзије и увођење у процес сертификоване органске производње, или од вредности уговора склопљеног са овлашћеном организацијом за контролу и сертификацију производње хране по методама органске пољопривреде, максимално 70.000,00 динара по једном регистрованом пољопривредном газдинству, удружењу или задрузи. Приликом обрачуна се узима вредност инвестиције без пореза на додату вредност (ПДВ).

2.3.11 Индикатори- показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број пољопривредних произвођача који се бави органском производњом или је у периоду конверзије конвенционалне пољопривредне производње у органску.
2.	Укупан број поднетих захтева
3.	Укупан број подржаних захтева

2.3.12 Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе- Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца у даљем тексту Буџетски Фонд (Скупштинска Одлука града Лесковца број: 06-7/16-1 од 9. децембра 2016. године о оснивању Буџетског Фонда за развој пољо-

привреде на територији града Лесковца. Члан 6. став 2. и 3. гласе: "Послове на изради програма, праћењу реализације Програма и изради Извештаја о реализацији Програма обавља Комисија.

Комисија из става 2. овог члана има председника и шест чланова, које именује Скупштина града Лесковца, на мандатни период од четири шдине".

Члан 8. гласи: "Стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије обавља надлежни орган Градске управе града Лесковца").

Буџетски Фонд ће сваке године објављивати Конкурс за доделу подстицајних средстава, рокове за подношење захтева, као и индикативни буџет мере. Врсте подстицаја и детаљи услова за коришћење средстава мера подстицаја дефинисаће се Одлуком Комисије Буџетског Фонда, о расписивању Конкурса за доделу подстицајних средстава.

У овој години Буџетски Фонд планира да распише Конкурс за доделу подстицајних средстава у другом или трећем кварталу ове године и трајаће до утрошка одређених средстава, а најкасније до.

Буџетски Фонд ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника.

Свим заинтересованим подносиоцима захтева помоћ приликом попуњавања Захтева пружаће Комисија за пријем и обраду захтева формирана од упошљеника надлежног органа Градске управе. Саставни део захтева биће и Изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима.

Комисија за пријем и обраду захтева ће вршити проверу документације у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости.

Захтеви се подnose од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су раније прописани.

Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени.

Захтеви који буду поднети комплетни, благовремено и у складу са условима ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања, након тога следи провера теренским обиласком газдинства потенцијалних корисника.

После административне контроле и контроле на лицу места, Комисији Буџетског Фонда ће од стране Комисије за пријем и обраду захтева бити поднет

Извештај по систему првопристиглих захтева, саставни део Извештаја су и новчани износи на које су подносиоци захтева остварили право.

Комисија Буџетског Фонда доноси Одлуку о усвајању Извештаја и од Градског већа града Лесковца тражи сагласност на донешену Одлуку и Извештај.

Након добијене сагласности од Градског већа склопиће се уговори са прецизираним правима и обавезама за кориснике подстицајних средстава и извршиће исплату истих. Динамика исплате подстицајних средстава зависиће од прилива из буџета града Лесковца. Комисија Буџетског Фонда задржава право да подносиоцу Захтева затражи додатну документацију као доказ за коришћење подстицајних средстава из ове мере.

Зависно од карактера производње и интересовања за поједине мере, у случају недостатка финансијских средстава у буџету, или нередовног прилива финансијских средстава, Комисија Буџетског Фонда може одлучивати о висини и проценту подстицајних средстава у зависности од степена интересовања, предлагати измене и допуне Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у смислу преношења средстава са мера за које нема довољно интересовања на оне које због великог интересовања прелазе буџет планираних средстава, или да вишак планираних средстава из појединог квартала пренесу у наредни квартал.

Конкретизација напред наведених одређења спроводи се одлукама и критеријумима Комисије Буџетског Фонда из којих ће проистећи пратећа документација о чијој реализацији ће се старати ресорне службе и организације.

Измене и допуне овог Програма врше се у поступку предвиђеном за његово доношење. Овај Програм ступа на снагу прибављањем претходне сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине и наредног дана од дана доношења од стране Скупштине града Лесковца.

2.4. Назив мере и шифра: Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју 402.

2.4.1. Образложење

У оквиру ове мере планирамо финансирање за организовање традиционалних сајмова, изложба и манифестација на територији града Лесковца које су везане за презентовање постигнутих резултата и

развојних потенцијала села, пољопривредне производње, прераде пољопривредних производа, као и пласмана производа и услуга, развој агроекотуризма и за све друге области унапређења квалитета живота на селу. Планира се и финансијска подршка за организовање изложби/манifestација птица и изложби/манifestација украсне живине и ситних животиња. Град Лесковац је преко Агенције за локални економски развој у 2015. и 2016. години организовао манифестације: Дани јагоде, Дани вишње, Дани крушке, Дани паприке и Дани кромпира, у 2017. години ове манифестације организовао би Буџетски Фонд преко Градске управе за привреду и пољопривреду.

Такође се планира финансијска подршка за учествовање удружења и задруга са активним статусом на информативним активностима: сајмовима, изложбама, манифестацијама везане за развој производње и пласман производа у повртарству, воћарству, пчеларству и сточарству ван територије града Лесковца.

Ова мера је у складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024.шдине. У претходним годинама град Лесковац преко Фонда за развој пољопривреде града Лесковца је подржао следеће манифестације: ДАНИ ПАПРИКЕ у селу Доња Локошница, у организацији Месне заједнице Доња Локошница; "Сајам традиционалних производа и рукотворина Србије" у организацији Дома културе Брестовац; "Сајам Лесковачког домаћег ајвара и зимнице" у организацији Удружење "Лесковачки ајвар". У 2015. шдини финансијски је подржан "IV Сајам Лесковачког домаћег ајвара, зимнице и пића - Лесковац 2015". У 2016. години финансијски је подржан "V Сајам Лесковачког домаћег ајвара, зимнице и пића - Лесковац 2016".

2.4.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

- Промоцију развојних потенцијала села и руралних средина путем информативних активности (сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања).

Специфичан циљ:

- Повећање прераде пољопривредних производа и пласмана.

2.4.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој и пољопривреду

Национални Програм за рурални развој и пољопривреду још увек није усвојен, па самим тим није применљив.

2.4.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су:

- регистрована пољопривредна удружења, задруге;
- регистрована удружења за заштиту и одгој птица и ситних животиња;
- Буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца преко Градске управе за привреду и пољопривреду.

2.4.5. Економска одрживост

За ову меру није предвиђен бизнис план.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике

1. Уколико је организатор активности удружење/ задруга, потребно је да је удружење/задруга, регистровано код надлежних државних органа и да достави Решење о упису у АПР о регистрацији удружења/задруге.

2. Да удружење/задруга, своје делатности обавља на територији града Лесковца.

2.4.7. Специфични критеријуми

-Да организатор, односно учесник, за предметну инвестицију не користи и неће користит средства из буџета града Лесковца за текућу годину, осим финансијских средстава на која је подносиоц захтева остварио према Буџетском Фонду за развој пољопривреде на територији града Лесковца, за текућу годину.

- Да су регистрована удружења за заштиту и одгој птица и ситних животиња, активни члан СОФ-а (Српска орнитолошка организација) и да имају пријављену изложбу/манifestацију на годишњој Скупштини СОФ-а.

Напомена: Општи критеријуми за кориснике и Специфични критеријуми не односе се на Буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца - Градску управу за привреду и пољопривреду.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1.	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.4.9. Критеријуми селекције

Критеријуми селекције се не примењују при реализацији ове мере с обзиром да није предвиђено рангирање потенцијалних корисника. Мера се спроводи према редоследу пристиглих захтева, до утрошка средстава.

2.4.10. Интензитет помоћи

Максимални износ финансијских подстицајних средстава за организовање сајмова, манифестација и изложби које су везане за територију града Лесковца, а односи се на презентовање постигнутих резултата и развојних потенцијала села, пољопривредне производње, прераде пољопривредних производа и пласмана производа и услуга, развој агроекотуризма и за све друге области унапређења квалитета живота на селу, износиће 100% од прихватљивих трошкова, са обрачунатим порезом на додату вредност (на основу профактуре), а не може бити већи од 100.000,00 динара.

Максимални износ финансијских подстицајних средстава за организовање изложби/ манифестација које су везане за територију града Лесковца, а односе се на изложбе/манифестације птица и изложбе/манифестације украсне живине и ситних животиња износиће 100% од прихватљивих трошкова са обрачунатим порезом на додату вредност (промотивни/рекламни материјал, закуп штандова и простора, изнајмљивање и набавка опреме, превоза судија и опреме, преноћишта и надокнада судија, кетеринг, стручна предавања и сл.) на основу профактура/рачуна, а не може бити већи од 100.000,00 динара.

За организовање манифестација, изложби и сајмова везане за промоцију говедарства износиће 100% од прихватљивих трошкова, са обрачунатим порезом на додату вредност (на основу профактуре), а не може бити већи од 400.000,00 динара.

За учествовање удружења и задруга на републичким и регионалним изложбама говеда максимални износ финансијских подстицајних средстава износиће 100% од прихватљивих трошкова, са обрачунатим порезом на додату вредност (трошкови транспорта грла, осигурање грла, закуп простора и сл.) на основу профактуре, а не може бити већи од 150.000,00 динара.

За учествовање удружења, задруга на сајмовима, изложбама и манифестацијама везане за презентовање постигнутих резултата и развојних потенцијала

села, пољопривредне производње, прераде пољопривредних производа и пласмана производа и услуга, развој агроекотуризма и за све друге области унапређења квалитета живота на селу, максимални износ финансијских подстицајних средстава износиће 100% од прихватљивих трошкова, са урачунатим порезом на додату вредност (трошкови превоза, путарина, закуп штандова/простора, рекламни материјал и сл.) на основу поднетих профактура/рачуна (након одржане информативне активности), а не може бити већи од 100.000,00 динара.

Организовање манифестација Дани јагоде, Дани вишње, Дани крушке, Дани паприке и Дани кромпира, организоваће Буџетски Фонд за развој пољопривреде на територији града Лесковца преко Градске управе за привреду и пољопривреду. За организовање једне манифестације планира се утрошак новчаних средстава максимално до 200.000,00 динара са урачунатим ПДВ-ом. Новчана средства би се утрошила за набавку добара и услуга (кетеринг, промотивни материјал, мајице са одштампаним логом манифестације и сл.).

2.4.11. Ендикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број реализованих активности.
2.	Укупан број поднетих захтева.
3.	Укупан број подржаних захтева.

2.4.1.2. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе - Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца у даљем тексту Буџетски Фонд (Скупштинска Одлука града Лесковца број: 06-7/16-1 од 9. децембра 2016. године о оснивању Буџетског Фонда за развој пољопривреде на територији града Лесковца. Члан 6. став 2. и 3. гласе: "Послове на изради програма, праћењу реализације Програма и изради Извештаја о реализацији Програма обавља Комисија.

Комисија из става 2. овог члана има председника и шест чланова, које именује Скупштина града Лесковца, на мандатни период од четири године".

Члан 8. гласи: "Стручне и административно-техничке послове за потребе Комисије обавља надлежни орган Градске управе града Лесковца").

У овој години Буџетски Фонд за манифестације Дани јагоде, Дани вишње, Дани крушке, Дани паприке и Дани кромпира у укупном износу од 1.000.000,00 динара неће расписивати Конкурс за доделу подстицајних средстава, пошто ће организација ових манифестација бити у надлежности Буџетског Фонда односно Градске управе за привреду и пољопривреду. Надлежни орган Градске управе за набавку добара и услуга расписаће Јавну набавку за потребе одржавања манифестација Дани јагоде, Дани вишње, Дани крушке, Дани паприке и Дани кромпира. Након расписане и реализоване Јавне набавке наставиће са даљим активностима у реализацији поменутих манифестација.

Конкурс за доделу подстицајних средстава у висини од 700.000,00 динара, за организовање манифестација, изложби и сајмова везане за промоцију говедарства, за презентовање постигнутих резултата и развојних потенцијала села, пољопривредне производње, прераде пољопривредних производа и пласмана производа и услуга, развој агроекотуризма и за све друге области унапређења квалитета живота на селу, изложбе/манифестације птица и изложбе/манифестације украсне живине и ситних животиња, за учествовање удружења, задруга на сајмовима, изложбама и манифестацијама везане за презентовање постигнутих резултата и развојних потенцијала села, пољопривредне производње, прераде пољопривредних производа и пласмана производа и услуга, развој агроекотуризма и за све друге области унапређења квалитета живота на селу, на републичким и регионалним изложбама говеда биће расписан у другом или трећем кварталу текуће шдине и трајаће до утрошка опредељених средстава а најкасније до _____. Заинтересована удружења и задруге, подносиће Захтев за подстицајна средства са пратећом документацијом све до утрошка опредељених средстава.

Комисија за пријем и обраду Захтева формирана од упошљеника надлежног органа Градске управе вршиће проверу документације у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. После административне контроле, Комисији Буџетског Фонда ће од стране Комисије за пријем и обраду Захтева бити поднет Извештај по систему првопристиглих захтева, саставни део Извештаја су и

новчани износи на које су подносиоци захтева остварили право.

Буџетски Фонд ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника.

Комисија Буџетског Фонда задржава право да подносиоцу Захтева затражи додатну документацију као доказ за коришћење подстицајних средстава из ове мере.

Комисија Буџетског Фонда доноси Одлуку, о усвајању Извештаја и од Градског већа града Лесковца тражи сагласност на донешену Одлуку и Извештај. Након добијене сагласности од Градског већа склопиће се уговор са прецизираним правима и обавезама за кориснике подстицајних средстава и извршиће уплату на назначени жиро рачун организатора/учесника. Динамика исплате остварених подстицајних средстава зависиће од прилива из буџета града Лесковца.

Зависно од карактера производње и интересовања за поједине мере, у случају недостатка финансијских средстава у буџету, или нередовног прилива финансијских средстава, Комисија Буџетског Фонда може одлучивати о висини и проценту подстицајних средстава у зависности од степена интересовања, предлагати измене и допуне Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у смислу преношења средстава са мера за које нема довољно интересовања на оне које због великог интересовања прелазе буџет планираних средстава, или да вишак планираних средстава из појединог квартала пренесу у наредни квартал.

Конкретизација напред наведених опредељења спроводи се одлукама и критеријумима Комисије Буџетског Фонда из којих ће проистећи пратећа документација о чијој реализацији ће се старати ресорне службе и организације.

Измене и допуне овог Програма врше се у поступку предвиђеном за његово доношење. Овај Програм ступа на снагу прибављањем претходне сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине и наредног дана од дана доношења од стране Скупштине града Лесковца.

Након реализације организовања манифестације, сајма, изложбе организациони одбор је у обавези да Буџетском Фонду поднесе извештај о реализацији уговорених активности са спецификацијом утрошених финансијских средстава.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела : Општи подаци и показатељн

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор података и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	Рзс*/
Регион	Јужна и Источна Србија	Рзс*, 2015
Област	Јабланичка	Рзс*, 2015
Град или општина	Лесковац	Рзс*, 2015
Површина	1.025 км ²	Рзс*, 2015
Број насеља	144	Рзс*, 2015
Број катастарских општина	140	Рзс*, 2015
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП) ⁽¹⁴⁾	39	Правилник, 2016
Демографски показатељи		
Број становника	144.206	рзс**, 2011
Број домаћинства	43.603	Рзс*, 2015
Густина насељености (број становника/површина, км ²)	140,69	/
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100- 100)	-7,71	Рзс**,2011
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-9,73	Рзс**, 2011
Учешће становништво млађе од 15 година (%)	14,57	Рзс**, 2011
Учешће становништво старије од 65 година (%)	17,61	Рзс**, 2011
Просечна старост	42,65	Рзс*, 2015
Индекс старења ¹⁵	132,5	Рзс*, 2015
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем	19%	Рзс*, 2015
Основно образовање	18,42 %	Рзс*, 2015
Средње образовање	49,60 %	Рзс*, 2015
Више и високо образовање	12,37%	Рзс*, 2015
Учешће пољопривредног у укупном становништву	54,73%	Процена, 2016
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско планински	Интерни/
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа ¹⁶	Алувијално-делувијално, гајњаче и пепељаше, III-V класе има и VIII класа	Интерни, /
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална	Интерни, /
Просечна количина падавина	625,40 мм	Интерни, /
Средња годишња температура	11,10(°C)	Интерни,/
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Реке: Јужна Морава, притоке: Ветерница, Јабланица, Власина, Пуста река, Рупска река, Вучјанка. Језера: Власинско, Барје, Брестовачко. Подземне воде се налазе на дубини од 2,9м па до 100м.	Интерни,/
Површина под шумом	35.883,99(ha)	Рзс*2015, стање на крају 2015.
Учешће површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС	34,96(%)	Рзс*, 2015

Пошумљене површине у претходној години	45,59(у шуми пишћарима 7,99 четинарима 0,5; изван шуме лишћарима 19,14, четинарима 13,96) (ha)	Рзс*, 2015
Посечена дрвна маса	44,695 (m3)	Рзс*, 2015
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	15.507	Рзс***, 2012
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ) ¹⁷	10.799	Управа за аграрна плаћања, 2016
- породична пољопривредна газдинства	99,75 (%)	Управа за аграрна плаћања, 2016
- правна лица и предузетници	0,25 (%)	Управа за аграрна плаћања, 2016
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ	30.659(ha)	Рзс***, 2012
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС	29,91 (%)	/
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало ¹⁸	22.448 ha оранице и баште (73,22%); 3.814 ha ливаде и пашњаци (12,44%); 3.435ha воћњаци (11,20%) 673 ha виногради (2,19%); 288 ha остало (0,95%)	Рзс***, 2012
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало ¹⁹	Жито 16.118ha (71,8%); крмно биље 3.035 ha (13,52%); поврће 1.468ha (6,6%), кромпир 1.284 (5,72%), индустријско биље 33 ha(0,15%), махунарке 218 ha (0,97%), остало 283 ha(1,26%).	Рзс***, 2012
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству	1,98 (ha)	Рзс***, 2012
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом	1.000 (ha)	Интерни, 2016
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања	5 (ha)	Интерни, 2014
Пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	5.528	Рзс***, 2012
Одводњавана површина КПЗ	Нема података	Интерни, /
Наводњавана површина КПЗ	2.939 (ha)	Рзс***, 2012
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП20	По катастру 6.200 ha, реално без објеката око 4.000 ha	Интерни, 2016
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп:	У понуди је 4.000 ha у закуп је дато 1.500 ha	Интерни, 2016
физичка лица : правна лица	85% :15 %	Интерни, 2016
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела	13.792 говеда, 35.841 свиње, 6.367 овце и козе, 201.915 живина, 11.206 кошнице	Рзс***, 2012
Трактори, комбајни, прикључне машине	8.580 једноосовински трактори; 11.418 цвоосовински трактори; 656 Комбајни; 34.844 прикључне машине	Рзс***, 2012
Пољопривредни објекти ²¹	61.548	Рзс***, 2012
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници	Хладњаче 35; сушаре 108; стакленици 9; пластеници 10.668	Рзс***, 2012
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља	23.161 ha (14.478 ПГ) минерална ђубрива; 3.861 ha (7.181 ПГ), стајњак; 22.626 ha (14.753 ПГ), средства за заштиту биља	Рзс***, 2012

Чланова газдинства ²² и стално запослених на газдинству:	40.138	Рзс***, 2012
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника)	39.998/140	Рзс***, 2012
Годишње радне јединице ²³	16.538	Рзс***, 2012
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника ²⁴	13	Интерни, 2014
Производња пољопривредних производа ⁽²⁵⁾		
- биљна производња	Пшеница 40.094, кукуруз 36.871, пасуљ 1.035, кромпир 11.430, јабуке 1.888, шљиве 6.307, детелина 1.707, грожђе 16.187 у тонама	Рзс***, 2012
- сточарска производња	3.5661 месе, 4.386 lit. млека, 69.000 ком. јаја	Интерни, 2014
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева ²⁶	614,89 (km)	Рзс*, 2015
Поште и телефонски претплатници	17 пошти, 33.407 претплатника	Рзс*, 2015
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу	31.680	Рзс*, 2015
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу	19.734	Рзс*, 2015
Укупне испуштене отпадне воде	5.568 (хиљ.м3)	Рзс*, 2015
Пречишћене отпадне воде	Постројење у Богојевцу трећа фаза изградње, завршетак 2016. године	Рзс */
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом ²⁷	3 трафо станице	Интерни, 2015
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре ²⁸	54 предшколске, 109 основне и средње школе, 3 високих школа и факултета	Рзс*, 2015 подаци 2013/2014
Број становника на једног исекара	314	Рзс*, 2015
Број корисника социјалне заштите	14.870	Рзс*, 2015
Диверзификација руралне економије		
Запосиени у секторима пољопривреде, шумарства и пољопривреде ²⁹	(39.998+205) укупно 40.203	рзс*2015 / рзс***, 2012.
Газдинства која обављају друге профитабилне активности ³⁰	1.511	рзс***, 2012.
Турсти и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС ³¹	15.811 (1,5 домаћи и 1,3 страни)%	рзс*, 2015.
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба	да	Интерни, 2016
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем ³²	3.500	ПССС, 2016

Програм објавити у "Службеном гласнику града Лесковца".

Број 06-2/17-I
У Лесковцу, 14. фебруара 2017. године
СКУПШТИНА ГРАДА ЛЕСКОВЦА
ПРЕДСЕДНИК
Александар Ђуровић